Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.39.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Adama Szejnfelda w sprawie zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Konstytucja RP w art. 67 deklaruje prawo obywateli do zabezpieczenia społecznego m.in. „po osiągnięciu wieku emerytalnego". Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Oznacza to, że prawo do zabezpieczenia społecznego realizowane jest wyłącznie w zakresie wyznaczonym w tych niejako „wykonawczych" ustawach. Formy zabezpieczenia, a co za tym idzie rodzaje świadczeń i warunki nabywania do nich prawa oraz sposób finansowania, mogą być zróżnicowane.

Przyjęty wiek emerytalny realizuje umowę społeczną dotyczącą świadczeń emerytalnych i stanowi wypadkową rozwiązań wypracowanych w wyniku konsensusu między stroną rządową, pracodawcami oraz organizacjami społecznymi, w tym związkowymi, przy jednoczesnym braniu pod uwagę opinii społecznej oraz warunków społeczno-gospodarczych.

Aktem prawnym regulującym powszechny wiek emerytalny jest ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych[1], zwana dalej ustawą emerytalną. Zgodnie z art. 24 ust. 1 tego aktu - urodzonym po 31 grudnia 1948 r. prawo do emerytury przysługuje po osiągnięciu co najmniej 60 i 65 lat odpowiednio dla kobiet i mężczyzn. Wiek ten jest tożsamy z wiekiem emerytalnym, który jest wymagany od ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy. Ustawa emerytalna utrzymuje w porządku prawnym przyjęty od 1954 r. powszechny wiek emerytalny kobiet i mężczyzn.

Rozwiązanie to jest zgodne z Konstytucją RP (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r. sygn. akt K 63/07), z regulacjami Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącymi systemów zabezpieczenia społecznego (Zalecenie nr 67 z 1944 r. dotyczące zabezpieczenia dochodu, Konwencja nr 102 z 1952 r. dotycząca minimalnych norm zabezpieczenia społecznego, Konwencja nr 128 z 1967 r. dotycząca świadczeń w razie inwalidztwa, na starość i w razie śmierci żywiciela rodziny) oraz aktami Wspólnoty Europejskiej (Dyrektywa nr 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowej realizacji zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zabezpieczenia społecznego oraz Dyrektywa nr 2006/54 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy).

Trybunał Konstytucyjny 15 lipca 2010 r. orzekł, że art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim przewiduje, że ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po

[1] Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego odpowiednio 60 i 65 lat dla kobiet i mężczyzn, jest zgodny z art. 32 i art. 33 Konstytucji RP.

W prawie międzynarodowym przyjęto, że świadczenia emerytalne powinny przysługiwać osobom, które ukończyły 65 lat, ale w ustalonych przypadkach wiek emerytalny może być podwyższony lub obniżony.

Dyrektywa nr 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowej realizacji zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zabezpieczenia społecznego dopuszcza utrzymanie przez państwa członkowskie zróżnicowanego wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn w ustawowych systemach emerytalnych, jeśli zachodzą ku temu uzasadnione przesłanki społeczne.

Dyrektywa nr 2006/54 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia zasady równości szans oraz równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy dotyczy systemów zabezpieczenia społecznego nieobjętych Dyrektywą nr 79/7/EWG, a więc systemów uzupełniających i dodatkowych, nakazuje wprowadzenie w nich jednakowego wieku emerytalnego. Nie dotyczy to jednak systemu powszechnego, co potwierdza Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (np. orzeczenie w sprawie C-559/07 – Grecja).

W polskim porządku prawnym funkcjonowały już rozwiązania dotyczące podniesienia wieku emerytalnego kobiet do 67 lat. Wprowadzono je przepisami ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw[2]. Na ich mocy wprowadzono stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego kobiet do 67 lat, zrównując go z wiekiem emerytalnym mężczyzn, który również miał wynosić 67 lat. Pomimo wprowadzenia mechanizmu stopniowego podwyższania wieku emerytalnego kobiet rozwiązanie to spotkało się z krytyką wielu środowisk i z niezadowoleniem społecznym. Przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw[3] 1 października 2017 r. przywrócono obecnie obowiązujący wiek emerytalny.

Dysproporcje w wieku emerytalnym niwelowane są przez zastosowanie zasady jednakowego mechanizmu ustalania wysokości emerytur dla ubezpieczonych kobiet i mężczyzn oraz przeliczenia emerytur dla ubezpieczonych kobiet - które pobierały okresową emeryturę kapitałową - w wieku 65 lat.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego i kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie w ZUS - z tym że przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, przeprowadzonej w celu obliczenia dotychczas przysługującej emerytury z funduszu. Emerytura z FUS nie może być niższa od kwoty odpowiadającej wysokości emerytury z funduszu i okresowej emerytury kapitałowej przysługującej w dniu poprzedzającym osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat.

Emerytura kobiet uprawnionych do okresowej emerytury kapitałowej, ustalana w powszechnym wieku emerytalnym wynoszącym 60 lat, nie jest świadczeniem

[2] Dz. U. poz. 637

[3] Dz. U. poz. 38

dożywotnim, gdyż nie jest nim emerytura okresowa. Emerytura okresowa to jedynie swoiste świadczenie przejściowe, stanowiące formę tzw. programowanej wypłaty. Zgodnie z założeniami reformy emerytalnej ustalenie świadczenia dożywotniego jest możliwe dopiero w wieku 65 lat (przy przyjętym założeniu równego wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn). Wtedy też przyznawane świadczenie staje się świadczeniem dożywotnim, a więc emeryturą w klasycznym ujęciu. Jednocześnie radykalnie zmienia się możliwość dziedziczenia zgromadzonych do jego wypłaty środków na subkoncie osoby ubezpieczonej. Skutkuje to brakiem możliwości ich dziedziczenia po trzech latach pobierania tej emerytury (ustalonej w wieku 65 lat, na tych samych zasadach jak w przypadku emerytur mężczyzn).

Ze względu na wydłużanie się dalszego trwania życia, które znajduje odzwierciedlenie w ogłaszanych corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego tablicach dalszego trwania życia, ustalenie emerytury docelowej w wieku 65 lat nie zawsze skutkuje podniesieniem emerytury ustalonej przed osiągnięciem tego wieku. Wynika to z faktu, że na wysokość emerytury oprócz kwot zwaloryzowanych środków, zewidencjonowanych na koncie i subkoncie ubezpieczonego, ma też wpływ określone w tablicach GUS średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach. Zwiększenie się tego wskaźnika może skutkować zmniejszeniem kwoty ustalonej emerytury w wieku 65 lat. Z tego względu ustawodawca przewidział rozwiązanie, zgodnie z którym emerytura ta nie może być niższa od kwoty odpowiadającej wysokości emerytury z funduszu i okresowej emerytury kapitałowej przysługującej w dniu poprzedzającym osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat.

Mechanizm ten stanie się 1 stycznia 2029 r. mechanizmem powszechnym, obejmującym wszystkie kobiety urodzone po 31 grudnia 1968 r. Jest on uzasadniony, jako wynikający z reformy emerytalnej, która wdrożyła zasadę podziału składki emerytalnej, a także korzystny dla kobiet, ponieważ częściowo niweluje różnice w wysokości pobieranych przez kobiety i mężczyzn świadczeń emerytalnych.

Należy dodać, że osoby, które po przejściu na emeryturę podjęły aktywność zawodową i z tego tytułu podlegały ubezpieczeniu społecznemu, mogą wystąpić o ponownie ustalenie wysokości emerytury poprzez doliczenie nieuwzględnianych dotychczas okresów składkowych. Ponowne ustalenie wysokości świadczenia następuje na wniosek danej osoby, który można składać raz w roku.

Przejście na emeryturę jest prawem ubezpieczonych, którzy z racji osiągnięcia określonego wieku, a w związku z tym spełnienia się ryzyka socjalnego, mogą zgodnie ze swoją wolą przejść na emeryturę bądź prowadzić dalszą aktywność zawodową.

Opóźnienie przejścia na emeryturę kobiet nie powinno być związane z przymusem ustanowionym na drodze ustawowej, ale z ustawowym mechanizmem zachęty do przedłużenia aktywności zawodowej. Służy temu wprowadzona od 1 stycznia 2022 r. przepisami ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw [4] ulga podatkowa dla pracujących seniorów, polegająca na zwolnieniu od podatku przychodów uzyskanych z określonych tytułów, do wysokości wskazanej w ustawie o PIT. Z ulgi mogą skorzystać osoby, które:

— osiągnęły wiek emerytalny, który wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn;
— pozostają w zatrudnieniu;
— nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty rodzinnej.

[4] Dz. U. poz. 2105

Z ulgi dla pracujących seniorów mogą skorzystać również osoby, które mają przyznaną emeryturę lecz jej nie pobierają, ponieważ nie rozwiązały stosunku pracy (mają zawieszone prawo do emerytury).

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) prowadzone są analizy przepisów ustawy emerytalnej. Kwestie świadczeń emerytalno-rentowych są przedmiotem sprawozdawczości statystycznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, prezentowanej na stronach internetowych (https://www.zus.pl/baza-wiedzy/statystyka).

Obowiązujące przepisy nie zostały zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny, a na gruncie ustawy zasadniczej dopuszczalne jest różnicowanie form zabezpieczenia społecznego i w konsekwencji też rodzajów świadczeń oraz warunków nabywania do nich prawa, w związku z czym w MRPiPS nie są prowadzone prace legislacyjne mające na celu zrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn.

Niemniej zapewniam, że kierownictwo resortu pozostaje otwarte na dyskusję o kwestiach dotyczących przepisów ustanawiających zróżnicowanie według płci w ramach systemu emerytalnego uregulowanego ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/